

**UCHWAŁA NR XIX/89/2025
RADY GMINY ZBÓJNO**

z dnia 27 listopada 2025 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153), art. 4¹ ust. 2, ust. 2a i ust. 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151) oraz art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Zbójno.

§ 3. Traci moc uchwała NR LV/324/2023 Rady Gminy Zbójno z dnia 30 listopada 2023 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2025.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2026 r.

Przewodnicząca Rady Gminy

Renata Stancelewska

**GMINNY PROGRAM
PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
NA LATA 2026 - 2029**

Zbójno 2025

Spis treści

I.	Wstęp	3
II.	Diagnoza	5
III.	Cele programu	26
IV.	Zadania do realizacji	29
V.	Źródła finansowania	34
VI.	Zasady wynagradzania członków GKRPA	34
VII.	Projekt budżetu	35
VIII.	Podsumowanie	35

I. WSTĘP

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi nakłada na gminę obowiązek podejmowania działań zmierzających do ograniczenia spożycia napojów alkoholowych, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożycia tych napojów, przeciwdziałania powstawaniu i usuwaniu następstw nadużywania alkoholu, oddziaływania na osoby nadużywające alkoholu oraz udzielania pomocy ich rodzinom.

Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii również wymienia katalog zadań, za realizację których odpowiedzialna staje się gmina. Skupiają się one wokół szeroko rozumianej pomocy osobom uzależnionym i zagrożonym uzależnieniem oraz ich rodzinom, a także profilaktyce adresowanej do różnych grup wiekowych, w szczególności dzieci i młodzieży.

Realizacja tych zadań może odbywać się na podstawie dwu odrębnych programów uchwalanych corocznie lub jednego wspólnego zawierającego zadania z obydwu ustaw. W latach 2026 - 2029 powyższy obowiązek ustawowy odbywać się będzie na podstawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. Umieszczenie zadań wynikających z odrębnych ustaw w jednym programie wynika przede wszystkim z faktu, że do większości z nich można zaproponować zbieżne działania profilaktyczne oraz to, że zadania do realizacji wynikające z tych ustaw mogą być finansowane z tych samych środków.

Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii jest zapisem działań, które będą realizowane w ramach zadań własnych gminy, w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii, przemocy w rodzinie i innych problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych na terenie Gminy Zbójno w latach 2026 – 2029. Zadania Programu stanowią w dużej mierze kontynuację realizacji z lat ubiegłych i są zgodne z art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, który brzmi: *Realizacja zadań, o których mowa w ust.1, jest prowadzona w postaci uchwalonego przez radę gminy gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, który stanowi część strategii rozwiązywania problemów społecznych i który uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia. Elementem gminnego programu mogą być również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym.*

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Zbójno na lata 2026 - 2029 tworzony jest na podstawie diagnozy i obserwacji prowadzonych w latach poprzednich w oparciu o realizację Narodowego Programu Zdrowia i określony w nim cel operacyjny nr 2: *Profilaktyka uzależnień*. Gminny program określa zadania samorządu lokalnego w obszarze ochrony zdrowia zawarte także w Krajowym Programie Przeciwdziałania Narkomanii, w Narodowym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, oraz w Krajowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii jest integralną częścią strategii rozwiązywania problemów

społecznych oraz określa lokalną strategię Gminy w zakresie profilaktyki uzależnień oraz minimalizacji szkód zdrowotnych i społecznych wynikających z używania papierosów, alkoholu, narkotyków, dopalaczy i innych środków psychoaktywnych.

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi nakłada na władze gminy obowiązek prowadzenia działań zmierzających do ograniczenia dostępności do napojów alkoholowych. Zgodnie z Narodowym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, przyjmuje się, iż napój alkoholowy jest specyficznym towarem, wymaga specjalnych regulacji prawno-administracyjnych oraz finansowych umożliwiających wyższy stopień kontroli niż ta, która obowiązuje w systemie wolnorynkowym wobec innych produktów. W związku z powyższym stosuje się Uchwałę Nr XLVI/293/2018 Rady Gminy Zbójno z dnia 22 sierpnia 2018 r. w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na terenie Gminy Zbójno. Powyższa uchwała wpisuje się w nurt ograniczania dostępności alkoholu.

Obowiązująca od 2015 roku ustawa o zdrowiu publicznym wprowadziła nowy tryb realizacji zadań z zakresu zdrowia publicznego, w formie konkursów. Zgodnie z upoważnieniem zawartym w ustawie Rada Ministrów przyjęła Narodowy Program Zdrowia. Jego elementem jest Krajowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w którym wśród realizatorów zadań z tego obszaru zostały wskazane samorządy gminne. Zatem przystępując do opracowania lokalnej strategii działań z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych, uwzględniono zadania przewidziane dla tego obszaru w Narodowym Programie Zdrowia.

Ustawodawca wskazał gminom główne źródło pozyskania środków finansowych na realizację wskazanych zadań własnych. Jest to tzw. fundusz alkoholowy, czyli dochód gminy pochodzący z opłat za korzystanie z zezwoleń na detaliczną sprzedaż napojów alkoholowych i nie może być przeznaczony na inne cele. Oznacza to, że środki pochodzące z tych opłat, są ściśle powiązane z realizacją gminnego programu i nie mogą być przeznaczone na inne, nie związane z przeciwdziałaniem alkoholizmowi i narkomanii zadania.

Polityka społeczna gminy w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom ukierunkowana jest w szczególności na budowanie zintegrowanego systemu rozwiązywania problemów wiążących się z kwestią używania środków psychoaktywnych poprzez:

- systematyczny rozwój działań profilaktycznych (informacyjnych, edukacyjnych i alternatywnych),
- wspieranie i zabezpieczenie pomocy osobom uzależnionym i ich rodzinom, ochronę przed przemocą domową,
- terapię, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych,
- ograniczanie dostępności do środków psychoaktywnych,
- wspieranie sektora pozarządowego i wolontariatu oraz współpracę z nimi.

Niniejszy program opiera się na rekomendacjach i priorytetach dotyczących realizowania i finansowania gminnych programów wskazanych przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom (KCPU). Rozmiary oraz dolegliwości aktualnie występujących problemów uzależnień tworzących bardzo poważne zagrożenie dla funkcjonowania społecznego, ekonomicznego oraz kondycji zdrowotnej i moralnej społeczeństwa. Dotyczą nie tylko grupy osób uzależnionych i ich rodzin, ale praktycznie wszystkich członków naszego społeczeństwa. Prowadzenie działań mających na celu przeciwdziałanie tym problemom i zagrożeniom jest obowiązkiem samorządu terytorialnego. Program zakłada kontynuację dotychczasowych działań

i inicjatyw podejmowanych przez Samorząd. Sposób powierzania zadań będzie się odbywał zgodnie ze wskazaniami art. 14 ust. 1 Ustawy o zdrowiu publicznym z dnia 11 września 2015 roku (t. j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1670 ze zm.). W myśl rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021 – 2025 (Dz. U. z 2021 r. poz. 642) przewidziano dla jednostek samorządu terytorialnego zastosowanie trybu konkursowego w zakresie celu operacyjnego 3 (NPZ): *Promocja zdrowia psychicznego*. W ramach programu uwzględniono stanowisko KCPU w zakresie regulacji, wytycznych i rekomendacji.

II. DIAGNOZA

Diagnozę opracowano w oparciu o dane statystyczne Wydziału Ewidencji Ludności Urzędu Gminy w Zbójnie, Wydziału Edukacji Urzędu Gminy w Zbójnie oraz Diagnozy Lokalnych Zagrożeń Społecznych na terenie Gminy Zbójno z 2025 r. opracowanej przez Centrum Rozwiązywania Problemów Społecznych z siedzibą w Warszawie przy ul. Plac Defilad 1 oraz dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zbójnie w zestawieniu z danymi ogólnopolskimi.

DEMOGRAFIA GMINY ZBÓJNO

Gmina Zbójno charakteryzuje się powolnym spadkiem liczby mieszkańców. Jest gminą o charakterze rolniczym. Gmina Zbójno liczy obecnie 4 347 mieszkańców (stan na 31.12.2024 r.), w tym 3 475 osób powyżej 18 r. ż.

Jak wynika z danych oświatowych, na terenie gminy funkcjonują 4 publiczne szkoły podstawowe, 2 przedszkola, 2 punkty przedszkolne i 4 oddziały przedszkolne. W roku szkolnym 2024/2025 do szkół podstawowych uczęszczało 381 uczniów, do przedszkoli 59 dzieci, do punktów przedszkolnych 14 dzieci do oddziałów przedszkolnych 41 dzieci. Każda placówka oświatowa na terenie gminy realizuje własny program profilaktyczny – w ramach szkolnych programów profilaktyczno - wychowawczych. Znacząca część działań podejmowanych w ramach Gminnego programu to zadania profilaktyki uniwersalnej, których adresatami są dzieci uczęszczające do szkół, dla których Gmina Zbójno jest organem prowadzącym.

LIMITY ZEZWOLEŃ NA SPRZEDAŻ ALKOHOLU ORAZ PUNKTY SPRZEDAŻY ALKOHOLU

Uchwalony przez gminę limit zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy) wynosi 23 dla napojów o zawartości do 4,5 % w tym piwa, 20 dla napojów alkoholowych o zawartości od 4,5 % do 18 % oraz 16 dla alkoholu pow. 18 %. Limit zezwoleń dla punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne) wynosi 10 dla napojów o zawartości do 4,5 % w tym piwa, 6 dla napojów alkoholowych o zawartości od 4,5 % do 18 % (z wyjątkiem piwa) oraz 4 dla alkoholu pow. 18 %.

Z danych za rok 2024 wynika, że na terenie gminy funkcjonowały (stan na 31.12.2024 r.):

- punkty sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy) – 11, z 31 zezwoleniami na sprzedaż różnych rodzajów alkoholu,
- punkty sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne) – 4, z 8 zezwoleniami na sprzedaż napojów alkoholowych.

Tabela 1. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w Gminie Zbójno

Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie									
	poza miejscem sprzedaży /sklepy/				w miejscu sprzedaży /gastronomia/				Ogółem liczba zezwoleń
LATA	wg zawartości alkoholu/ w tym liczba zezwoleń			Razem punkty sprzedaży	wg zawartości alkoholu/ w tym liczba zezwoleń			Razem punkty sprzedaży	
	do 4,5% oraz piwa	od 4,5% do 18% z wyjątkiem piwa	pow. 18%		do 4,5% oraz piwa	od 4,5% do 18% z wyjątkiem piwa	pow. 18%		
2024	11	10	10	31	4	3	1	8	39

W 2024 r. sprzedaż napojów alkoholowych o zawartości alkoholu powyżej 18 % prowadziło 10 przedsiębiorców poza miejscem sprzedaży (sklepy) oraz 1 przedsiębiorca w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne).

W Gminie Zbójno zostały wydane 2 jednorazowe zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy) w 2024 r., w tym: 1 dla przedsiębiorcy posiadającego zezwolenia i 1 dla Jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej.

Ogółem w 2024 r. było wydanych łącznie 39 zezwoleń uprawniających do sprzedaży napojów alkoholowych, ważnych (wydanych w 2024 r. i wcześniej nadal obowiązujących) 31 przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy) i 8 przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne).

Tabela 2. Liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w Gminie Zbójno

LICZBA <u>WYDANYCH</u> ZEZWOLEŃ NA SPRZEDAŻ NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH									
poza miejscem sprzedaży /sklepy/					w miejscu sprzedaży /gastronomia/				Ogółem
LATA	wg zawartości alkoholu			razem	wg zawartości alkoholu			razem	
	do 4,5% oraz piwa	od 4,5% do 18% z wyjątkiem piwa	pow. 18%	do 4,5% oraz piwa	od 4,5% do 18% z wyjątkiem piwa	pow. 18%			
2024	0	0	0	0	4	3	2	9	9

Liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż dla poszczególnych rodzajów alkoholu prezentuje Tabela 2., zaś kontynuację zezwoleń na sprzedaż dla poszczególnych rodzajów alkoholu Tabela 1.

W porównaniu do lat ubiegłych obserwujemy spadek wydawanych zezwoleń na sprzedaż poszczególnych rodzajów alkoholu. W 2024 r. wydano 3 decyzje wygaszające zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych z uwagi na likwidację punktów sprzedaży.

Duże punkty sprzedaży są bardziej dostępne dla mieszkańców ze względu na ich korzystną lokalizację i długie godziny otwarcia, a także relatywnie przystępne ceny.

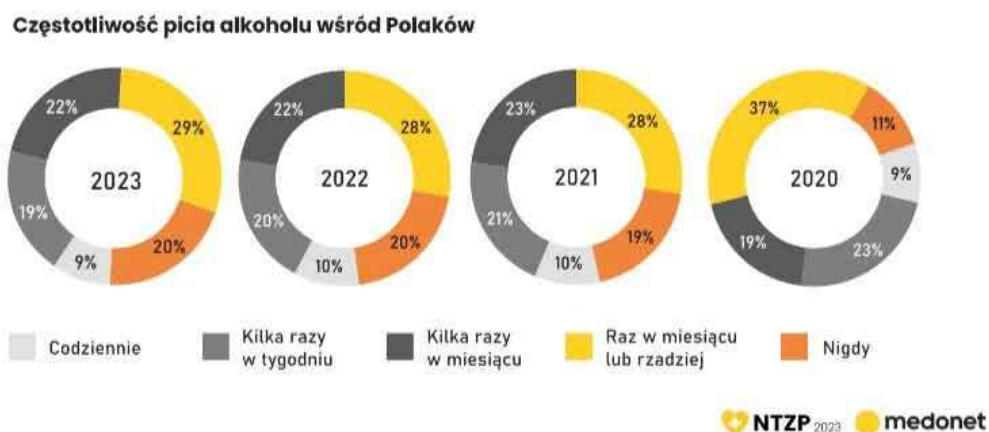
Tabela 3. Wartość alkoholu sprzedanego na terenie gminy (na podstawie oświadczeń złożonych przez przedsiębiorców prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych)

Wartość alkoholu sprzedanego na terenie gminy (na podstawie oświadczeń złożonych przez przedsiębiorców prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych)

LATA	do 4,5% (oraz piwa) w PLN	od 4,5 do 18% (z wyjątkiem piwa) w PLN	pow. 18% w PLN	Razem PLN
2024	2 380 023,44 zł	322 936,71 zł	2 192 061,01 zł	4 895 021,16 zł

Cennych informacji na temat spożywania alkoholu w naszym kraju przyniósł również przygotowany przez Medonet Narodowy Test Zdrowia Polaków 2023. Wg zebranych danych całkowitą abstynencję deklarowało wówczas 20 % Polaków, to wynik taki sam jak w 2022 r. Jeśli chodzi o pijących - wśród kobiet odsetek ten wynosił 75 %, wśród mężczyzn - 86 %. Alkohol spożywało najwięcej osób z grupy o wyższym wykształceniu – 85 % (o 1 % mniej niż w roku 2022 i 2021 i o 7 % mniej niż w 2020), natomiast najmniej z grupy osób z wykształceniem podstawowym i zawodowym – 73 % (tak samo jak w 2022, o 1 % mniej niż w 2021 i aż 12 % mniej niż w 2020). Mimo że ogółem odsetek osób spożywających alkohol nie zmienił się względem roku 2022, jego codzienna konsumpcja zmalała o 1 %. W 2023 r. po alkohol przynajmniej raz dziennie sięgało 9 % dorosłych Polaków. Osób pijących go kilka razy w tygodniu także było o 1 % mniej niż w 2022 r. – 19 %. Alkohol kilka razy w tygodniu pił co czwarty mężczyzna i co ósma kobieta. Najczęściej spośród napojów alkoholowych pijący Polacy wybierali piwo. 5 proc. pijących osób sięgało po nie codziennie (spadek o 1 % względem 2022 r.), a 9 % nawet kilka razy w tygodniu (spadek o 1 % względem 2022 r.). Szczegóły obrazuje Wykres nr 1. Ze statystyk opublikowanych przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom w 2023 r. Polacy wypili najmniej piwa od dekady – 87,4 litra co w litrach na jednego mieszkańca i w przeliczeniu na 100 % alkoholu dawało 4,81.

Wykres 1. Częstotliwość picia alkoholu wśród Polaków wg. badań opracowanych w ramach Narodowego Testu Zdrowia Polaków 2023

DZIAŁALNOŚĆ GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Działalność Komisji w minionych latach wyraża poniższa tabela.

Tabela 4. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zbójnie

L.p.	Rok	Ilość wniosków do komisji o zastosowanie leczenia	Ilość skierowań na badanie biegłych	Ilość wniosków do sądu o zastosowanie leczenia	Ilość wydanych postanowień sądu o leczeniu odwykowym (tryb stacjonarny i ambulatoryjny)	Ilość kontroli punktów sprzedaży	Ilość opinii ws. lokalizacji punktów sprzedaży alkoholu/ zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
1.	2022	15	3	0	3	1	-
2.	2023	33	3	3	3	0	6
3.	2024	16	6	4	3	13	9
4.	2025 (do 12.11.2025 r.)	14	3	3	3	12	20*

*Postanowienia opiniujące lokalizację punktów sprzedaży napojów alkoholowych dla poszczególnych rodzajów alkoholu zgodnie z Uchwałą Nr XLVI/293/2018 Rady Gminy Zbójno z dnia 22 sierpnia 2018 r. w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na terenie Gminy Zbójno

W roku 2023 zlecono Centrum Działań Profilaktycznych w Wieliczce przy ul. Kościuszki 39A audyt prawidłowości sprzedaży napojów alkoholowych wraz z badaniem typu „tajemniczy klient” – w celu weryfikacji dostępności napojów alkoholowych dla osób niepełnoletnich. Do badania podanych było 11 punktów, przy czym objętych audytem zostało 10 z uwagi na to, że 1 był nieczynny. Wyniki liczbowe przedstawiały się następująco: liczba punktów zgłoszonych do audytu – 11, liczba punktów, w których zrealizowano badanie – 10, liczba sprzedawców, którzy nie prosili o dowód osobisty – 6, liczba sprzedawców, którzy zapytali o okazanie dowodu tożsamości – 4, liczba punktów zamkniętych/ nieczynnych podczas audytu – 1. Z badania wynikało, iż 60 % sprzedawców w przypadku zakupu alkoholu przez osobę, która potencjalnie może być nieletnia – nie sprawdzało dowodu tożsamości i również 40 % potwierdziło pełnoletność osoby kupującej – co nie było wynikiem zadowalającym, ale też potwierdzało to, iż ważne są cykliczne kontrole i szkolenia w Gminie Zbójno

W ramach procedury zmierzającej do orzeczenia o zastosowanie wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych podejmowała następujące działania w 2024 r.:

- komisja spotykała się w celu prowadzenia rozmów motywacyjnych z 34 osobami potencjalnie uzależnionymi (w tym 16 nowych spraw) oraz 23 członkami rodzin. Z częścią osób potencjalnie uzależnionych komisja spotykała się kilkakrotnie opracowując plan działania dla klienta oraz weryfikując jego realizację;
- podjęto czynności zmierzające do orzeczenia obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu wobec 4 osób;

- sąd zastosował postanowienie o leczeniu przymusowym w trybie stacjonarnym wobec 3 osób. Wykonanie wszystkich wskazanych postanowień zostało poddane nadzorowi kuratora.

PUNKT KONSULTACYJNY DLA RODZIN W ZBÓJNIE

Na przestrzeni ostatnich lat widoczny jest skokowy wzrost liczby osób korzystających ze wszystkich świadczeń Punktu Konsultacyjnego dla Rodzin w Gminie Zbójno.

Tabela 5. Działalność Punktu Konsultacyjnego dla Rodzin w Zbójnie

	2022 r.	2023 r.	2024 r.	2025 r. (do 31.10.2025 r.)
Łączna liczba porad*	224	236	247	225
Liczba osób korzystających z punktu#	94	98	73	70
Osoby z problemem alkoholowym	34	30	35	25
Osoby z problemem narkotykowym	0	0	0	0
Dorośli członkowie rodziny osoby z problemem alkoholowym (w tym współuzależnieni i DDA)	32	24	41	27
Dorośli członkowie rodziny osoby z problemem narkotykowym	0	0	0	0
Osoby doznające przemocy domowej	22	36	21	20
Osoby stosujące przemoc domową	2	8	1	4
Osoby wymagające wsparcia w związku z sytuacją kryzysową lub inną trudną sytuacją życiową	22	47	68	162
Łączna liczba godz. pracy punktu w miesiącu	19	19	21	21

*dane przedstawione narastająco ; #liczba różnych osób łącznie

Punkt Konsultacyjny dla Rodzin w Gminie Zbójno, zakres działań i wykształcenie osób zatrudnionych:

- 1) W ramach działalności punktu prowadzone jest:
 - ✓ poradnictwo pedagogiczne, psychologiczne oraz wczesna interwencja,
 - ✓ informowanie o możliwości skorzystania z pomocy.
- 2) Problemy, z którymi zgłaszają się mieszkańcy to głównie: aktualny problem uzależnienia w rodzinie, DDA, przemoc w rodzinie, przemoc wobec dzieci, konflikty małżeńskie, rozwody, mediacje małżeńskie, żal po stracie i pomoc przeżywaniu żałoby, kryzysy rozwojowe. Kadra punktu konsultacyjnego wskazywała również na wzrost problemów emocjonalnych i psychicznych u dzieci i młodzieży, którym w niedostateczny sposób jest świadczona pomoc w ramach NFZ.
- 3) W skład kadry punktu wchodzi:
 - a. Suicydolog/terapeuta uzależnień behawioralnych
 - b. Pedagog/ socjoterapeuta
 - c. Psycholog
 - d. Prawnik

Gminny program częścią zadań pokrywa się z zadaniami, które realizują lokalne organizacje pozarządowe. W minionym roku ogłaszano konkurs w trybie ustawy o zdrowiu publicznym dedykowany m.in. organizacjom pozarządowym. W 2024 r. na terenie gminy organizacje pozarządowe zorganizowały czas wolny dla dzieci i młodzieży w 2 świetlicach wiejskich (Aktywni i ciekawi świata - Stowarzyszenie „Odnowa Klonowa” i Cudze chwalicie swego nie znacie - Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Edukacji, Kultury i Sportu „Żeromiak” w Działyniu) i 3 szkołach (Piknik z mundurem – Stowarzyszenie Przyjaciół Zespołu Szkół „Zbójnik” w Zbójnie; Czerpiemy od najlepszych – koncert muzyki patriotycznej! - Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Edukacji, Kultury i Sportu „Żeromiak” w Działyniu i Polska – moja ojczyzna - Stowarzyszenie „Odnowa Klonowa” w Klonowie). Aktywność NGO w zakresie profilaktyki zdrowotnej wynikającej ze stosowania substancji psychoaktywnych, pozostaje na podobnym poziomie w stosunku do lat ubiegłych.

Ponadto prowadzona była uniwersalna profilaktyka szkolna i środowiskowa realizowana w ramach gminnego programu profilaktyki. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zbójnie kontynuował lokalną kampanię społeczną „ŚWIADOME RODZICIELSTWO = SZCZĘŚLIWE DZIECIŃSTWO” w ramach której prowadzono edukację publiczną poprzez dystrybucję materiałów informacyjnych i prowadzenie serwisu społecznościowego.

DANE Z GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W ZBÓJNIE

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zbójnie (GOPS) w 2024 r. objął pomocą społeczną ogółem 373 rodziny, ale w żadnej z nich nie udzielono pomocy z uwagi na problem alkoholowy. W 2024 r. zaobserwowano w gminie Zbójno znaczny wzrost liczby rodzin korzystających z pomocy ośrodka pomocy społecznej. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zbójnie w latach

2022 – 2024 udzielał pomocy rzeczowej oraz pieniężnej, a także zajmował się świadczeniem pracy socjalnej dla rodzin. Liczba świadczeń pieniężnych i rzeczowych w przeciągu ostatnich trzech lat wykazała tendencję spadkową. Na przestrzeni ostatnich lat wszystkie zgłoszone rodziny zostały objęte świadczeniem pracy socjalnej z ramienia GOPS-u.

Najczęstszym powodem korzystania ze świadczeń pomocy społecznej było posiadanie niskich dochodów oraz niepełnosprawność, długotrwała choroba i bezrobocie. W ubiegłym roku nie udzielano pomocy z tytułu choroby alkoholowej.

Z informacji uzyskanych od pracowników socjalnych problemy alkoholowe w społeczności lokalnej w dalszym ciągu korelują z innymi przyczynami korzystania z pomocy społecznej, natomiast nie zawsze ujawniają się w sposób bezpośredni. Problem alkoholowy w rodzinach bardzo często wiąże się z brakiem pracy: bezrobociem lub biernością zawodową, ale także utrudnia utrzymanie pracy. Często też problem nadużywania alkoholu pojawia się obok bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych oraz potrzeby ochrony macierzyństwa i wielodzietności. Ponadto w minionym roku w związku z nieprawidłowym pełnieniem funkcji rodzicielskich pomocą asystenta rodziny zostało objętych 5 rodzin.

Z wywiadu przeprowadzonego z pracownikami socjalnymi, członkami Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, członkami Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego Ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Zbójno i dzielnicowym wynika, że część dorosłych mieszkańców gminy nie dostrzega negatywnych skutków problemu społecznego jakim jest uzależnienie od alkoholu. Osoby dorosłe nie chcą poddawać się dobrowolnemu leczeniu odwykowemu. Wśród głównych przyczyn takiego stanu rzeczy obserwowano niską świadomość osób potencjalnie uzależnionych oraz niski poziom motywacji do zmiany swojej sytuacji życiowej. Członkowie gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych biorą udział w posiedzeniach grup diagnostyczno - pomocowych Zespołu Interdyscyplinarnego. W 2024 r. członkowie komisji wchodzili w skład grup diagnostyczno - pomocowych. Ponadto prowadzili działania na rzecz 11 osób doznających przemocy domowej i 14 osób stosujących przemoc a także z 2 świadkami przemocy. Gminna komisja zainicjowała 2 procedury Niebieskie Karty po zidentyfikowaniu podejrzenia przemocy w rodzinie.

IŁOŚĆ WSZCZĘTYCH PROCEDUR NIEBIESKIE KARTY:

Grupy diagnostyczno - pomocowe Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w Zbójnie w roku 2024 pracowały z 13 rodzinami, w których istniało podejrzenie wystąpienia przemocy. W latach 2023 - 2024 liczba wszczętych procedur Niebieskich Kart malała. W bieżącym roku natomiast do dnia 31.10.2025 r. zostało wszczętych już 19 procedur. Zauważono wzrost działań na rzecz dzieci.

Tabela 6. Procedury Niebieskie Karty w Gminie Zbójno- zestawienie

ROK	Liczba wszczętych procedur NK	Liczba osób w rodzinach	Liczba dzieci w rodzinach
2022	21	35	11
2023	15	32	7

2024	13	40	20
2025 (do 31.10.2025 r.)	19	40	17

Powyższa tabela wskazuje dane liczbowe odnośnie przemocy w naszej Gminie. W każdym przypadku wystąpienie przemocy w rodzinie dzieci były świadkami przemocy. Za każdym razem, gdy taka sytuacja ma miejsce istnieje domniemanie stosowania przemocy psychicznej wobec dzieci, które obserwują akty przemocy między osobami dorosłymi, gdyż naturalna równowaga rodziny zostaje zachwiana. Zjawisko przemocy wobec dzieci nie omija naszej Gminy. Należy pamiętać, iż dzieci będące świadkami przemocy w rodzinie z racji nienaturalnej nierównowagi sił stają się ofiarami, ponieważ nie mają wpływu na działania dorosłych.

Wyniki dotyczące procedur NK skorelowane są ściśle z procedurą zmierzającą do orzeczenia o obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu wobec osób uzależnionych, prowadzonych przez GKRPA, bowiem w większości przypadków osoby podejrzane o stosowanie przemocy nadużywają alkoholu. Wśród rodzin gdzie wystąpił problem uzależnienia od alkoholu zazwyczaj prowadzono równolegle procedurę Niebieskiej Karty.

DANE Z POLICJI

Analizując dane policji na terenie Gminy Zbójno w 2024 r. nie odnotowano wykroczeń popełnionych pod wpływem alkoholu w tym zakłócania porządku, w miejscach sprzedaży alkoholu.

PODSUMOWANIE DIAGNOZY ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Przyjęło się sądzić, że Polacy piją alkohol często, w dużych ilościach. Należałoby więc wnioskować, że istnieje społeczne przyzwolenie, norma, która nie potępia częstego spożywania alkoholu, lecz przeciwnie – czyni je społecznie akceptowalnym wzorem postępowania.

W 2025 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zbójnie zlecił przeprowadzenie badań i opracowania Diagnozy Lokalnych Zagrożeń Społecznych. W przeprowadzonej ankiecie zbadano postawy i przekonania dorosłych mieszkańców na temat alkoholu, narkotyków, metod wychowawczych i zjawiska przemocy. Prowadzono także badania ankietowe wśród młodzieży z terenu szkół Gminy Zbójno. Badania obejmowały mieszkańców **Gminy Zbójno**, którzy ukończyli osiemnasty rok życia. Zastosowana metoda badawcza - **PAPI** (Paper & Pen Personal Interview – metoda zbierania informacji w ilościowych badaniach rynku i opinii publicznej, bezpośredni indywidualny wywiad kwestionariuszowy). Respondenci byli dokładnie informowani o anonimowym charakterze ankiety, co miało na celu zwiększenie ich komfortu i szczerości odpowiedzi. Dodatkowo, każdy respondent miał możliwość rezygnacji z udziału w badaniu

w dowolnym momencie, co podkreślało dobrowolność udziału i mogło wpłynąć na zwiększenie jakości uzyskanych danych.

W badaniu wzięło udział **104** mieszkańców Gminy Zbójno, co stanowiło reprezentatywną próbę dla populacji tej gminy. Średnia wieku mieszkańców wyniosła **33 lata**. Analiza wyników pozwoliła na uzyskanie cennych informacji na temat preferencji, potrzeb i problemów społeczności lokalnej, co może stanowić podstawę do podejmowania decyzji przez lokalne władze oraz inne zainteresowane strony.

Celem badania była identyfikacja zagrożeń społecznych w środowisku lokalnym, w szczególności obejmujących:

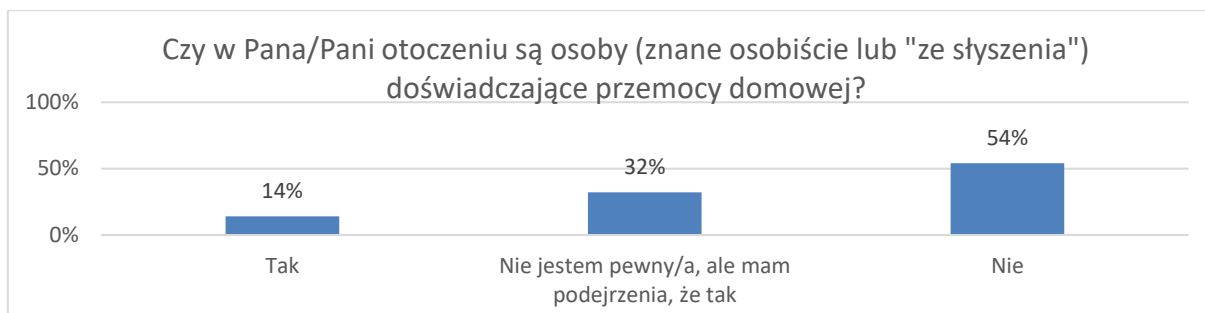
- postawy społeczne dotyczące problemów istotnych w środowisku lokalnym;
- zagrożenia związane z substancjami psychoaktywnymi, takimi jak narkotyki i dopalacze;
- zagrożenia związane z występowaniem na terenie gminy zjawiska przemocy domowej;
- zagrożenia związane ze spożywaniem alkoholu, postawami wobec alkoholu oraz problematyką uzależnienia;
- zagrożenia związane z uzależnieniem od papierosów oraz e-papierosów;
- zagrożenia związane z uzależnieniami behawioralnymi:
 - uzależnieniem od hazardu,
 - zaburzenia odżywiania.

Ankietowani mieszkańcy Gminy Zbójno uznali, że z zaproponowanych w tabeli zjawisk uzależnień bardzo powszechnymi¹ w ich środowisku są: **alkoholizm (78%), siecioholizm (70%) oraz nikotynizm (69%)**.

PRZEMOC DOMOWA I CYBERPRZEMOC

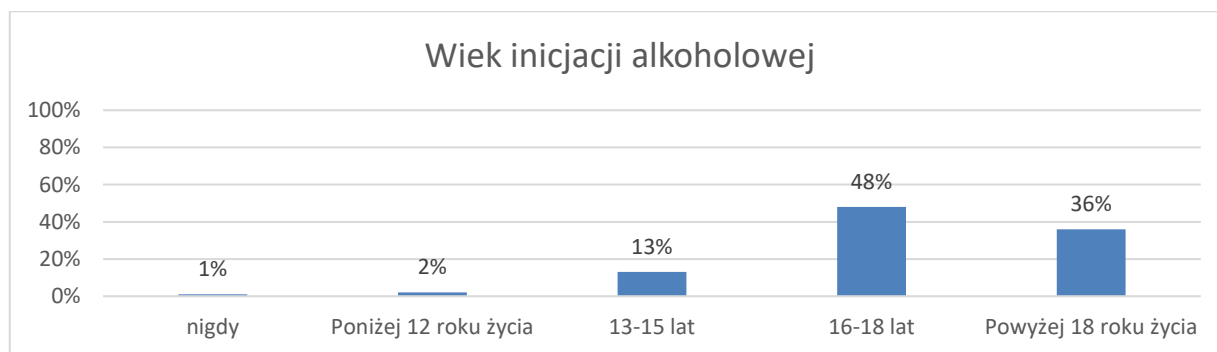
Jak wskazują wyniki badań przeprowadzonych wśród mieszkańców Gminy Zbójno 14% z respondentów zna osobiście lub ze słyszenia osoby doznające przemocy domowej, a 32% ma podejrzenia, że może do tego dochodzić. Należy pamiętać, że tego rodzaju przemoc jest w dużej mierze zjawiskiem ukrytym i wiele osób jej doznających nie zgłasza się po pomoc, ani też nie sygnalizuje, że jej doświadcza.

¹ Suma odpowiedzi: bardzo powszechne i dość powszechne.

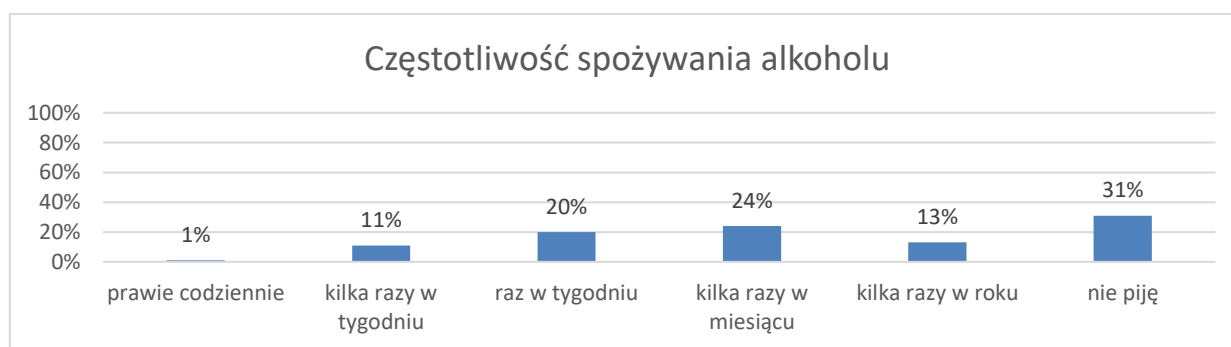

ALKOHOL

Pierwszą z poruszanych kwestii był deklarowany wiek inicjacji alkoholowej. 36 % z dorosłych mieszkańców Gminy Zbójno deklarowało, że alkohol spróbowało po raz pierwszy po uzyskaniu pełnoletności. 48 % osób wskazało na wiek między 16 a 18 r. ż. a 15 % na wiek poniżej 15 lat. 1 % z respondentów nigdy nie piło alkoholu.

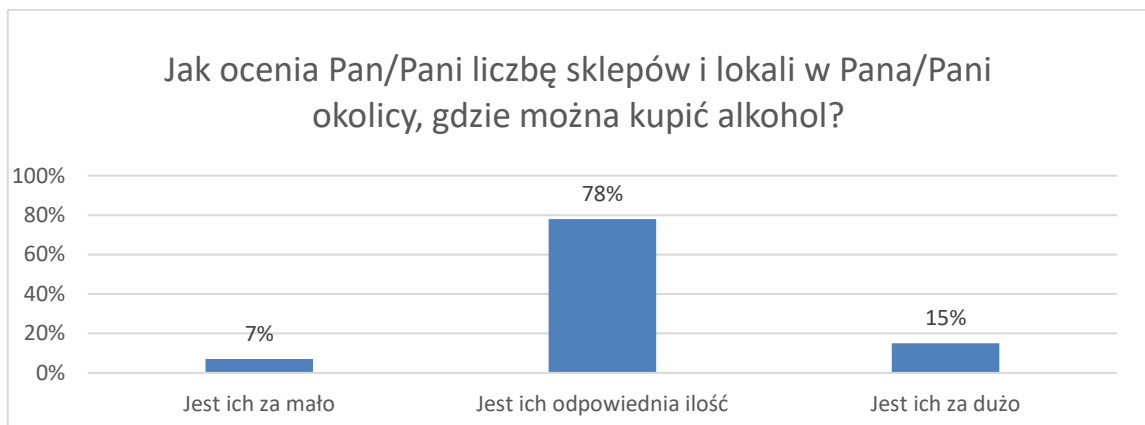
Kolejną kwestią była częstotliwość spożywania alkoholu. Największa liczba badanych przyznała, że pije alkohol kilka razy w miesiącu (24 %), nieco mniej kilka razy w tygodniu (20 %), 11 % wskazało na kilka razy w tygodniu, a 1 % codziennie. 31 % z respondentów wskazało, że są abstynentami.

Porcja standardowa alkoholu (tzn. 10 g czystego, 100 % alkoholu) zawarta jest w ok. 250 ml piwa o mocy 5 % (pół butelki), w ok. 100 ml wina o mocy 12 % (1 kieliszek wina) oraz w ok. 30 ml wódki o mocy 40 % (mały kieliszek wódki). Badani deklarowali najczęściej, że spożywają jednorazowo 5 – 6 porcji alkoholu (24 %), 3 – 4 porcji (17 %) oraz 1 – 2 porcji (17 %).

7 % badanych mieszkańców Gminy Zbójno uważa, że w okolicy znajduje się zbyt mała liczba punktów,

w których można kupić alkohol, a dla 78 % ankietowanych takich miejsc jest odpowiednia ilość. 15 % uważa, że takich miejsc jest za dużo.

Zachowania związane z piciem alkoholu są w dużej mierze zależne od postaw, czyli chociażby wiedzy na temat szkodliwego działania alkoholu, emocji i motywacji, które towarzyszą jego spożywaniu.

Pierwsze z pytań w tej części dotyczyło mitu, jakoby alkohol zawarty w „słabszych” napojach (piwie, winie) był mniej szkodliwy niż ten zawarty w wysokoprocentowych napojach (np. w wódce). Wyniki świadczą o tym, że to błędne przekonanie nie jest rozpowszechnione wśród dorosłej społeczności Gminy Zbójno, ponieważ **łącznie 56% mieszkańców nie zgodziło się z tym twierdzeniem.**

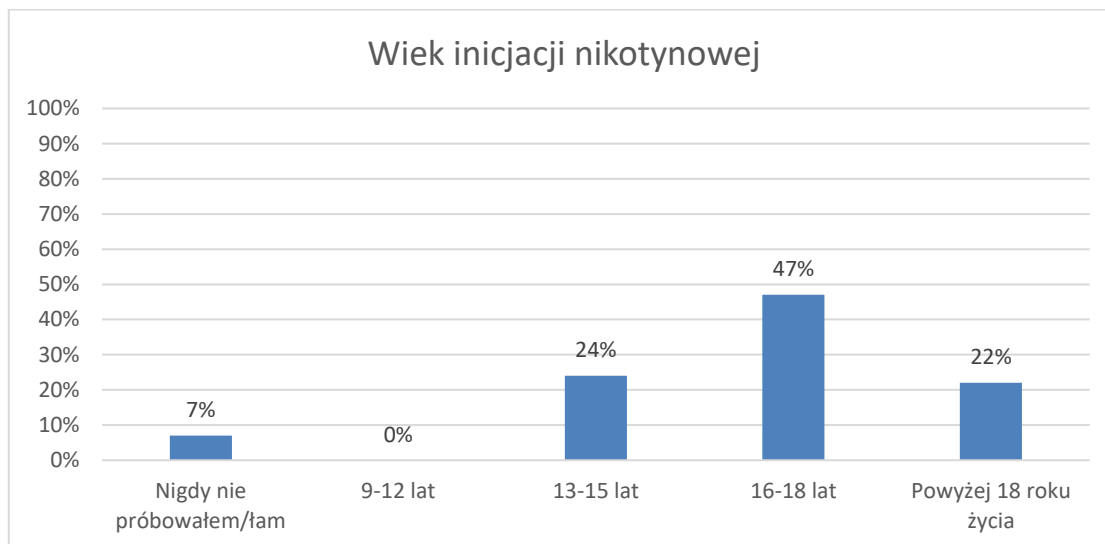
Kolejne pytanie badające postawy względem alkoholu dotyczyło dostępności i kontroli sprzedaży alkoholu. **Łącznie 49% mieszkańców uważa, że należy lub raczej należy ograniczać dostęp do napojów alkoholowych bądź kontrolować jego sprzedaż.** Jednocześnie, łącznie **47% respondentów ocenia osoby pijące alkohol jako zagrażające bezpieczeństwu w środowisku lokalnym.** Łącznie 74% respondentów przychyliła się do stwierdzenia, że osoby nieletnie mogą z łatwością kupić alkohol w lokalnych sklepach.

83% respondentów uważa, że **kobiety w ciąży nie mogą pić bezpiecznie nawet niewielkich ilości alkoholu.** 80% badanych twierdzi, że **alkohol nie pomaga w trudnych sytuacjach życiowych.** Łącznie 73% badanych mieszkańców **nie zgadza się z tym, aby prowadzić samochód po spożyciu nawet niewielkich ilości alkoholu.**

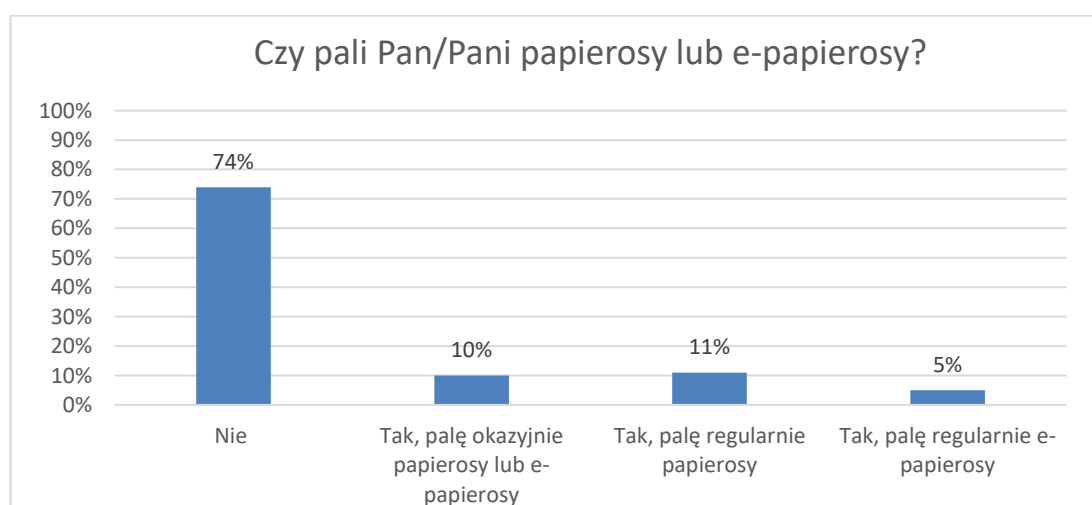
Niepokojący jest fakt, iż mieszkańcy Gminy Zbójno nie wiedzą, gdzie może otrzymać pomoc osoba uzależniona od alkoholu – **aż 99% badanych odpowiedziało, że nie posiada takiej wiedzy** – świadczy to o konieczności rozpowszechnienia wśród mieszkańców gminy wiedzy na temat takich miejsc.

SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: NIKOTYNA

Pierwszą z poruszanych kwestii w tej części badania był wiek inicjacji nikotynowej. Okazuje się, że **22% z respondentów zadeklarowało, że** zapaliło pierwszego papierosa jako **osoba pełnoletnia**. 47% mieszkańców deklaruje, że zapaliło po raz pierwszy papierosa będąc w wieku 16-18 lat, a 24% poniżej 15 roku życia. 7% nigdy nie paliło wyrobów tytoniowych.

74% z ankietowanych mieszkańców wskazało, że nie pali wyrobów tytoniowych. Regularne palenie papierosów i e-papierosów zadeklarowało łącznie 16% respondentów. Okazjonalne palenie wyrobów tytoniowych deklaruje 10% badanych.

SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: N A R K O T Y K I I D O P A L A C Z E

Łącznie 37% respondentów deklaruje, że zna przynajmniej jedną osobę zażywającą substancje psychoaktywne takie jak narkotyki lub dopalacze. 63 % wskazało że nie ma w swoim otoczeniu takich osób. Wśród najczęściej stosowanych w środowisku lokalnym substancji znalazły się marihuana i haszysz. 99 % respondentów nie wie, gdzie można nabyć substancje psychoaktywne takie jak narkotyki czy dopalacze.

UZAŁĘŻNIENIA BEHAWIORALNE – UZAŁĘŻNIENIE OD GIER HAZARDOWYCH

92% ankietowanych mieszkańców Gminy Zbójno jest zdania, że od grania w gry hazardowe na pieniądze można się uzależnić, a aż 5% ma odmienne zdanie. Natomiast 3% nie ma zdania w tym temacie.

89% dorosłych mieszkańców Gminy Zbójno deklaruje, że nigdy nie grało w gry internetowe, gdzie można wygrać pieniądze.

Wśród przyczyn podejmowania gier na pieniądze, na jakie wskazują badani, dominują motywy emocjonalne – traktują grę jako rozrywkę i sposób na nudę, a także mają przecucie wygranej.

UZAŁĘŻNIENIA BEHAWIORALNE - ZABURZENIA ODŻYWIANIA

25% badanych dorosłych mieszkańców Gminy Zbójno w sytuacjach stresowych reaguje objadaniem się. Co więcej, 16% badanych przyznaje się, że ma problemy z kontrolowaniem zachowań jedzeniowych, co jest typowe dla zachowań kompulsywnych – czyli takich, które w wielu przypadkach wymyka się spod kontroli.

ANALIZA BADANIA WŚRÓD DZIECI I MŁODZIEŻY – WNIOSKI I REKOMENDACJE DLA GMINY ZBÓJNO

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych w gminie Zbójno wyodrębniono **następujące problemy w środowisku dzieci i młodzieży szkolnej** w kontekście czynników ryzyka i czynników chroniących oraz zaproponowano podjęcie stosownych działań.

CZYNNIK RYZYKA	SYTUACJA WŚRÓD DZIECI I MŁODZIEŻY W GMINIE ZBÓJNO	REKOMENDOWANE DZIAŁANIA
RELACJE Z RODZICAMI, NAUCZYCIELAMI ORAZ RÓWIEŚNIKAMI	• Uczniowie Szkół Podstawowych w Gminie Zbójno deklarują bardzo dobre lub dobre relacje	• Rozszerzenie działań informacyjnych i edukacyjnych – stworzenie lokalnych kampanii

	z opiekunami. • Pozytywny klimat szkoły należy do istotnych czynników wspierających karierę szkolną dzieci i młodzieży, a także należy do czynników chroniących przed zachowaniami ryzykownymi. Dobry klimat w szkole sprzyja przystosowaniu uczniów do wymagań i obowiązków szkolnych; wiąże się z lepszymi wynikami w nauce, wyższą motywacją do uczenia się, większym zaangażowaniem uczniów w pracę na lekcjach, wyższymi wskaźnikami frekwencji oraz mniejszymi wskaźnikami „wypadania” uczniów z systemu szkolnego. • Postrzeganie przez uczniów swoich związków ze szkołą i z nauczycielami jako przeważnie pozytywnych jest związane z mniejszym rozpowszechnieniem zachowań ryzykownych młodzieży, w tym: używania substancji psychoaktywnych, stosowania przemocy, ryzykownych zachowań seksualnych oraz zaburzeń emocjonalnych i zachowania. • Uczniowie mają w większości bardzo dobre i dobre relacje z nauczycielami. • Korzystna atmosfera wychowawcza oraz przyjazne środowisko szkolne w Gminie Zbójno stanowi niezwykle istotny czynnik chroniący przed podejmowaniem zachowań ryzykownych niepożądanych u dzieci i młodzieży.	zwiększających świadomość mieszkańców o dostępnych formach pomocy (np. GOPS, Punkt Konsultacyjny, GKRPA). • Wzmocnienie systemu profilaktyki szkolnej – dalsze rozszerzanie oferty programów rekomendowanych i angażowanie rodziców w proces profilaktyczny. • Rozwój infrastruktury wsparcia dzieci i młodzieży – zwiększenie liczby świetlic środowiskowych oraz rozszerzenie ich oferty o zajęcia kompensacyjne i terapeutyczne. • Wydarzenia szkolne mające na celu zwiększenie integracji wśród uczniów, warsztaty rozwijające tolerancję a także dotyczące radzenia sobie z trudnymi emocjami. • Organizacja spotkań, pogadanek, zajęć i warsztatów dla uczniów.
--	--	--

	• Uczniowie z Gminy Zbójno relacje z rówieśnikami oceniają w większości bardzo dobrze lub dobrze. • Rozwijanie pozytywnych relacji międzyludzkich w okresie dorastania jest jednym z kluczowych elementów sprzyjających skuteczności programów profilaktycznych. Czynnikiem chroniącym przed podejmowaniem zachowań ryzykownych i niepożądanych u dzieci i młodzieży są niewątpliwie dobre relacje z osobami dorosłymi, którzy stanowić mogą dla nich oparcie i źródło wiedzy.	
SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: ALKOHOL	• Młodzi ludzie w obecnej rzeczywistości mają więcej swobody, większe możliwości i częściej dysponują własnymi środkami pieniężnymi. Jednocześnie, grupa ta jest coraz bardziej narażona na oddziaływanie presji zewnętrznej, technik sprzedaży i marketingu, których agresywność w odniesieniu do towarów konsumpcyjnych i potencjalnie szkodliwych substancji, takich jak alkohol i inne substancje psychoaktywne, stale rośnie. • Uczniowie wskazywali, że najczęściej sięgają po alkohol podczas spędzania czasu na świeżym powietrzu, podczas imprez/dyskotek, w domu oraz podczas wycieczek szkolnych w celu lepszej zabawy, dla towarzystwa, zaimponowania innym oraz w celu zapomnienia	• Zwiększenie kontroli nad rynkiem alkoholowym – monitoring nowych punktów sprzedaży w miejscu spożycia i powiązanie go z działaniami edukacyjnymi. • Organizacja spotkań, pogadań, zajęć i warsztatów dla uczniów, które będą wskazywały negatywne skutki picia alkoholu uświadamiały uczniom jak uzależnienie wpływa na życie, rozwijały asertywną postawę – umiejętność odmowy, oraz kształtowały postawy wolne od używek a także promowały zdrowy styl życia. • Poszerzanie wiedzy i kompetencji nauczycieli oraz rodziców poprzez szkolenia i spotkania otwarte w tematyce uzależnień od substancji psychoaktywnych – alkoholu (przyczyn wchodzenia w uzależnienie, charakterystyki

	o kłopotach. • Najczęściej sięgają po wódkę oraz piwo. • Łatwy dostęp alkoholu dla dzieci i młodzieży.	substancji psychoaktywnych. wskazania miejsca nauczyciela i rodzica w procesie szeroko pojętej profilaktyki uzależnień, ukazania znaczenia i oczekiwanych skutków programów profilaktycznych, sposobów wyjścia z uzależnienia, ukazania roli komunikacji w relacjach z dzieckiem i uczniem, przedstawienie mechanizmu i konsekwencji uzależnienia, zwrócenie uwagi na różne formy uzależnienia, przekazanie rzetelnej i dokładnej wiedzy o specyfice czynności uzależniających oraz ich wpływie na organizm i psychikę młodych ludzi). • .
SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: PAPIEROSY	• Papierosy w naszym społeczeństwie są wciąż atrakcyjną używką dla dzieci i młodzieży. • Skłania ich do palenia chęć spróbowania czegoś nowego.	• Działania skierowane na zwiększenie poczucia przynależności uczniów do środowiska szkolnego – imprezy integracyjne, wycieczki, wspólne akcje szkolne. • Organizacja warsztatów dla nauczycieli odnośnie zarządzania uwagą uczniów, aktywnych metod uczenia • Działania mające na celu poprawę relacji uczeń – nauczyciel, warsztaty zmierzające do samoakceptacji uczniów i wartości działania grupowego. • Organizacja spotkań, pogadanek, zajęć i warsztatów dla uczniów, które będą wskazywały negatywne skutki palenia papierosów, uświadamiały uczniom jak uzależnienie wpływa na życie, rozwijały asertywną postawę –

		umiejętność odmowy, oraz kształtowały postawy wolne od używek a także promowały zdrowy styl życia. • Poszerzanie wiedzy i kompetencji nauczycieli oraz rodziców poprzez szkolenia i spotkania otwarte w tematyce uzależnień od papierosów.
SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: NARKOTYKI I DOPALACZE	• Wyniki badania ESPAD wskazują na znacznie niższy poziom rozpowszechnienia używania wśród polskiej młodzieży substancji nielegalnych (narkotyki, dopalacze), niż legalnych, zwłaszcza alkoholu i tytoniu. Większość badanych nigdy po substancje nielegalne nie sięgała. Wśród tych, którzy mają za sobą takie doświadczenia większość stanowią osoby, które co najwyżej eksperymentowały z marihuaną lub haszyszem. • Wyniki badań wskazują, że niektórzy uczniowie mogą przejawiać problemy związane z przyjmowaniem narkotyków oraz, że ich rówieśnicy mają kontakt z narkotykami albo z dopalaczami. • 5% uczniów klas SP zadeklarowało, że przyjmowali kiedykolwiek substancje psychoaktywne takie jak narkotyki i dopalacze.	• Wspieranie inicjatyw rozwijających różnorodne pasje uczniów (pozaekscyzyjne zajęcia sportowe, artystyczne, wolontariat, organizacja turniejów i innych eventów wyzwalających zdrową rywalizację). • Organizacja spotkań, pogadanek, zajęć i warsztatów dla uczniów, które będą wskazywały negatywne skutki zażywania narkotyków/dopalaczy, uświadamiały uczniom jak uzależnienie wpływa na życie, rozwijały asertywną postawę – umiejętność odmowy, oraz kształtowały postawy wolne od używek a także promowały zdrowy styl życia. • Poszerzanie wiedzy i kompetencji nauczycieli oraz rodziców poprzez szkolenia i spotkania otwarte w tematyce uzależnień od narkotyków i dopalaczy. •

	• Uczniowie w większości badanych nie posiadali wiedzy gdzie można nabyć te substancje.	
SPOŻYWANIE NAPOJÓW ENERGETYZUJĄCYCH PRZEZ DZIECI I MŁODZIEŻ	• Spożywanie napojów energetyzujących u coraz młodszych osób zdecydowanie rośnie, co jest niepokojące z punktu widzenia zdrowia publicznego. • Uczniowie starszej grupy deklarują, że piją napoje energetyczne.	• Organizacja warsztatów profilaktycznych mających na celu uświadomienie uczniom negatywnych skutków zażywania substancji psychoaktywnych oraz odpowiedzialności za namawianie do tego innych. Warsztaty mające na celu wzmacnianie postawy asertywnej i poczucia własnej wartości niezależnie od opinii rówieśników. Wspieranie pasji i zainteresowań uczniów, promowanie wśród uczniów postaw prozdrowotnych i pozytywnej presji rówieśniczej.
UZALEŻNIENIA BEHAVIORALNE: INTERNET, SMARTFON, HAZARD	• Problematyka nieprawidłowego korzystania z Internetu i komputera (w tym, nadużywanie) staje się coraz powszechniejszym zagrożeniem. Komputer i Internet oferują szeroki wachlarz aktywności – zarówno prorozwojowych (dostęp do wiedzy), jak i patologicznych (m. in. dostęp do treści pornograficznych). Jedną z najbardziej rozpowszechnionych aktywności, które można wykonywać będąc online, jest granie w gry czy korzystanie z portali społecznościach. Mimo że odpowiedzialne korzystanie z komputera i Internetu, nawet przez dzieci, niesie ze sobą wiele korzyści, to należy jednak zwrócić uwagę na potencjalne zagrożenia wynikające z nadmiernego, pozbawionego kontroli zaangażowania. Poza	• Działania edukacyjne z zakresu bezpiecznego korzystania z Internetu, wspieranie świadomości prawnej uczniów, rozwijanie umiejętności ochrony przez niebezpiecznymi sytuacjami, poszerzanie wiedzy z zakresu ochrony własnych danych. • Profilaktyka uzależnień behawioralnych – rozwój oferty warsztatów i poradnictwa w zakresie uzależnienia od Internetu, zakupoholizmu czy jedzenioholizmu. • Doskonalenie szkolnych rozwiązań systemowych w zakresie kontroli i profilaktyki zachowań agresywnych, realizacja interwencyjnych warsztatów dla uczniów z zakresu przeciwdziałania hejtowi

skrajnymi przykładami niebezpieczeństwa, jakie wiąże się z nielegalnym użytkowaniem Internetu, pozostaje obszar związany z negatywnymi konsekwencjami dla rozwoju psychospołecznego dzieci i młodzieży. Spędzanie coraz większej ilości czasu przed monitorem komputera ma konsekwencje dla zdrowia fizycznego, ale także dla rozwoju emocjonalnego i społecznego.

Uczniowie młodszych klas szkół podstawowych Gminy Zbójno najczęściej spędzają przed komputerem do 2 godzin dziennie, a uczniowie starsi wskazują, że poświęcają na to do 4 godzin dziennie. Niepokojące są deklaracje młodszych oraz starszych uczniów mówiące o korzystaniu z komputera powyżej 6 godzin dziennie.

- W przypadku korzystania ze smartfonu uczniowie deklarowali najczęściej czas 2 – 3 godzin. Niepokojące były deklaracje młodszych oraz starszych uczniów mówiące o korzystaniu ze smartfonu powyżej 5 godzin dziennie.
- Oświadczali, że nie grają w gry komputerowe. Należy tutaj zaznaczyć, że dzieci i młodzież, tak samo jak dorośli, nie zawsze potrafią dokonać „uczciwej” samooceny swoich negatywnych przyzwyczajzeń czy nawyków, dlatego należy mieć na uwadze, że ten odsetek w rzeczywistości może być jeszcze wyższy.

i nękanii słabszych.

- Organizacja spotkań, pogadanek, zajęć i warsztatów dla uczniów, które będą uczyły zasad bezpiecznego korzystania z Internetu oraz będą miały na celu:
 - poznanie zasad ochrony danych osobowych w Internecie przez uczniów,
 - uczenie zasady stosowania ograniczonego zaufania do osób poznanych w sieci oraz postawy wzajemnego szacunku w Internecie,
 - kształtowanie w młodych ludziach czujności w stosunku do innych szczególnie nieznajomych,
 - dostarczenie uczniom wiedzy dotyczącej zarówno korzyści, jak i zagrożeń płynących z użytkowania Internetu,
 - kształtowanie postaw uczniów sprzyjających podejmowaniu racjonalnych decyzji związanych z czasem i doбором treści programów komputerowych oraz Internetu,
 - podnoszenie świadomości uczniów dotyczących ograniczeń prawnych wynikających z korzystania z sieci,
 - ukazanie wpływu hazardu na funkcjonowanie młodego człowieka,
 - poznanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu,
 - poznanie wpływu jaki ma na życie hazard,
 - pokazanie jak budować

		• Za najbardziej powszechne uzależnienia behawioralne uczniowie uznali uzależnienie od smartfonu oraz siecioholizm.	pozytywny obraz samego siebie. • Poszerzanie wiedzy i kompetencji nauczycieli oraz rodziców poprzez szkolenia i spotkania otwarte w tematyce: - Zespołu Uzależnienia od Internetu, wpływu komputera i Internetu na młodego człowieka, rodzaju aktywności dzieci i młodzieży w sieci, zalet korzystania z Internetu. - najpopularniejszych zagrożeń Internetu. - jak chronić własne dziecko – poradnik dla wychowawców klas i nauczycieli, sposoby ochrony dzieci przed zagrożeniami w sieci. - nowych zagrożeń m. in: sexting – nastoletnia autopornografia w sieci, cyberprzemoc, era informacji i manipulacji medialnej, kampanie społeczne dotyczące zagrożeń związanych z Internetem. • Programy pozwalające kontrolować dostęp dzieci do komputera i Internetu • Omówienie poszczególnych uzależnień behawioralnych tj. internetoholizm, jedzenioholizm, zakupoholizm i uzależnienie od hazardu, gier, zakładów, itd.
PRZEMOC CYBERPRZEMOC	ORAZ	• Zjawisko przemocy w środowisku młodych ludzi staje się problemem coraz bardziej aktualnym i wymagającym podjęcia odpowiednich rozwiązań. Agresja ujawniająca się w szkole często ma swoje źródła w przemocy domowej, kiedy rodzice uczą swoje dzieci niewłaściwych wzorców reagowania i podejmowania kontaktów z innymi ludźmi. Przeprowadzone ankiety w Gminie Zbójno pozwalają	• Praca ze sprawcami przemocy – kontynuacja i rozwijanie działań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc. • Działania profilaktyczne ukierunkowane na zapobieganie agresji i przemocy, rozwiązywanie konfliktów. •

	przyjrzeć się dokładniej nasileniu zjawiska agresji w środowisku szkolnym. • Uczniowie częściej doświadczają w szkole przemocy psychicznej niż fizycznej. • Korzystanie z Internetu może wiązać się z występowaniem licznych zagrożeń: przestępstw internetowych, cyberbullyingu, stalkingu, sekstingu, szantażu, podszywania się, hatingu. W badaniu postanowiliśmy sprawdzić doświadczenia związane z cyberprzemocą. Wyniki badań wskazują, że uczniom Gminy Zbójno nie są obce wymienione poniżej doświadczenia. Uczniowie dość często otrzymywali wiadomości z obelgami oraz często została udostępniana ich prywatna korespondencja.
CZAS WOLNY	• Wpływ na sposób organizowania czasu wolnego przez dzieci ma rodzina, a dokładniej wzorce, jakie w niej panują. To na rodzicach więc spoczywa największy obowiązek rozwijania u swoich pociech umiejętności wykorzystywania czasu wolnego. Wspólne spędzanie czasu, gry i zabawy w gronie rodziny, wspólne spacerowanie i rozmowy pozwalają nie tylko na wspaniałe spędzenie popołudnia czy wieczoru, ale też pozwalają • Rozwój usług aktywizacyjnych – programy pracy socjalnej i aktywizacji zawodowej, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet oraz osób młodych.

dziecku wykształcić nawyk przyjemnego spędzania czasu wolnego. Im młodsze dziecko, tym większy wpływ mają na jego rozwój osoby znaczące oraz wzorce przez nie przekazywane. Młodszy uczniowie najczęściej czasu spędzają ze znajomymi z klasy/szkoły i rodziną. Natomiast, starsi uczniowie ze znajomymi ze szkoły/klasy oraz ze znajomymi spoza szkoły.

III. CEL PROGRAMU

Ograniczenie występowania problemów związanych z używaniem alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych oraz nowych problemów społecznych, i epidemiologicznych bezpośrednio z nimi związanych oraz wzmocnienie czynników chroniących przed zachowaniami ryzykownymi.

Zagadnienie powyższego celu wyczerpują poniższe cele szczegółowe:

1. Zwiększanie świadomości społecznej w zakresie problematyki związanej z używaniem substancji psychoaktywnych, poprzez:

1) edukowanie i informowanie, w tym edukacja publiczna na temat działania alkoholu, potrzeby zmiany stylu picia, społecznych uwarunkowań jego używania oraz edukacja specjalistyczna na temat problemów alkoholowych i metod ich rozwiązywania skierowana do osób sprawujących funkcje publiczne, urzędników samorządowych, dziennikarzy, duchownych, nauczycieli, pracowników służby zdrowia, trenerów sportowych, działaczy organizacji pozarządowych.

Wskaźniki: ilość medialnych akcji informacyjnych, ilość zrealizowanych edukacyjnych programów profilaktycznych adresowanych do ogółu odbiorców, liczba uczestników, ilość spotkań edukacyjnych i szkoleń poszczególnych grup zawodowych, rozdyskrebowanych materiałów o charakterze profilaktycznym.

2) promowanie zdrowego stylu życia, m.in. poprzez prowadzenie kampanii społecznych, włączanie się Gminy w ogólnopolskie kampanie społeczne, organizowanie imprez integracyjnych dla mieszkańców Gminy Zbójno, zwłaszcza dla dzieci i młodzieży, promujących postawy prozdrowotne związane z ograniczaniem picia, promujących zachowywanie abstynencji kobiet w czasie ciąży, profilaktykę AIDS i HIV, profilaktykę zdrowia psychicznego i inne.

Wskaźniki: liczba kampanii, liczba działań/punktów programu, liczba imprez, liczba uczestników, liczba realizatorów.

3) dokonywanie systematycznej i ciągłej diagnozy stanu problemów alkoholowych na poziomie gminy i zapoznawanie z jej wynikami społeczności i decydentów.

Wskaźniki: ilość przeprowadzonych badań i diagnoz lub/i badań ewaluacyjnych, liczba prezentacji wyników i ilość ich odbiorców.

2. Zwiększenie skuteczności nowoczesnej profilaktyki zintegrowanej poprzez:

1) koncentrację i kompleksowość działań w środowiskach: szkoły, rodziny, grup rówieśniczych oraz wzmacnianie czynników chroniących i eliminowanie czynników ryzyka w powyższych grupach.

Wskaźniki: liczba zrealizowanych programów profilaktycznych i wychowawczych, liczba uczestników tych programów, liczba realizatorów.

2) doskonalenie metod i form oddziaływań profilaktycznych oraz stosowanie skutecznych strategii profilaktycznych.

Wskaźniki: liczba szkoleń i warsztatów, konferencji, paneli dyskusyjnych dla realizatorów programów profilaktyki w środowisku lokalnym, liczba programów zawierających nowe metody i formy oddziaływań, liczba realizatorów programów profilaktyki, którzy podwyższyli swoje kwalifikacje.

3) doskonalenie i integrowanie treści programów profilaktyki problemowej zapobiegającej szerokiemu spektrum zachowań ryzykownych.

Wskaźniki: liczba zgłoszonych do realizacji programów o udoskonalonej i zintegrowanej treści programowej.

4) wprowadzanie pilotażowych programów pracy z młodzieżą, m. in. programu profilaktycznego dotyczącego zachowań ryzykownych w sieci.

Wskaźniki: liczba programów, liczba uczestników, wyniki ewaluacji informujące, w jakim stopniu oraz w jakim zakresie osiągnięto cele programowe.

5) monitorowanie działań profilaktycznych

Wskaźniki: liczba zrealizowanych działań monitorujących, liczba uczestników, ilość wyników pochodzących z ewaluacji poszczególnych działań, wysokość środków przeznaczonych na realizację działań.

3. Ograniczanie dostępności alkoholu i innych środków psychoaktywnych, zwłaszcza wśród młodzieży, poprzez:

1) realizację programów profilaktyki uniwersalnej skierowanych do dzieci i młodzieży.

Wskaźniki: liczba zrealizowanych programów, liczba uczestników.

2) szkolenie sprzedawców napojów alkoholowych oraz dokonywanie kontroli sklepów i lokali gastronomicznych pod kątem przestrzegania ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, zwłaszcza zakazu sprzedaży i podawania alkoholu nieletnim.

Wskaźniki: liczba zrealizowanych szkoleń, liczba uczestników, ilość przeprowadzonych kontroli, wyniki otrzymane z porównania z wynikami poprzednich kontroli.

4. Zwiększanie dostępności poradnictwa oraz dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób mających problemy związane z używaniem alkoholu oraz innych substancji psychoaktywnych, zwłaszcza dla osób uzależnionych, poprzez:

1) udzielanie pomocy pedagogicznej, psychologicznej, terapeutycznej i prawnej w prowadzonym punkcie konsultacyjnym dla rodzin i mieszkańców Gminy Zbójno.

Wskaźniki: ilość przeprowadzonych porad/konsultacji specjalistycznych indywidualnych, liczba osób zgłaszających się do punktu, ilość grupowych zajęć/warsztatów prowadzonych w szkołach, liczba ich uczestników.

2) działania z zakresu profilaktyki selektywnej i wskazującej adresowanej do dzieci i młodzieży oraz ich rodzin.

Wskaźniki: liczba osób uczestniczących w programach profilaktyki selektywnej i wskazującej, ilość programów integracyjnych.

5. Poprawa współpracy z instytucjami, organizacjami pozarządowymi, służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie poprzez:

1) udzielanie pomocy merytorycznej oraz organizacyjnej podmiotom realizującym zadania Gminnego Programu Profilaktyki (szkoły, stowarzyszenia, Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej) .

Wskaźniki: liczba udzielonych porad/konsultacji, paneli dyskusyjnych, spotkań roboczych, warsztatów, liczba uczestników, liczba realizatorów szkoleń, liczba podmiotów współpracujących.

2) współdziałanie z instytucjami i organizacjami pozarządowymi w realizacji wspólnych przedsięwzięć służących poprawie skuteczności prowadzonych zadań w obszarze szeroko rozumianej profilaktyki problemowej.

Wskaźniki: liczba zrealizowanych działań profilaktycznych, liczba uczestników, liczba współpracujących podmiotów, liczba wspólnie realizowanych zadań.

IV. ZADANIA DO REALIZACJI

ZADANIE 1.

Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem od alkoholu, narkotyków, innych substancji psychoaktywnych poprzez prowadzenie punktu konsultacyjnego dla rodzin i mieszkańców gminy poprzez:

1. Udzielanie pomocy osobom uzależnionym oraz zagrożonym uzależnieniem od alkoholu, innych substancji psychoaktywnych oraz od uzależnień behawioralnych – w tym dzieciom i młodzieży - w następujących formach:

- a) uzyskanie w punkcie konsultacyjnym dla rodzin informacji o możliwości podejmowania profesjonalnej terapii, motywowanie i kierowanie do leczenia specjalistycznego zarówno osób uzależnionych jak i osób współuzależnionych, motywowanie osób pijących ryzykowanie i szkodliwie - ale nieuzależnionych do zmiany szkodliwego wzoru picia /umowy zlecenie ze specjalistami pełniącymi dyżury w punkcie konsultacyjnym dla rodzin;
- b) kierowanie osób uzależnionych od alkoholu do Poradni Terapii Leczenia Uzależnień i Współuzależnienia oraz współfinansowanie realizacji programów terapeutycznych, pomocowych itp.;
- c) prowadzenie działalności informacyjnej o możliwościach uzyskania pomocy w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień na terenie województwa kujawsko – pomorskiego oraz na terenie Polski,
- d) organizację warsztatów i treningów,
- e) organizację pomocy psychologicznej i terapeutycznej,
- f) współpracę z placówkami oświatowymi w celu zapewnienia dostępu do specjalistów w ramach wczesnej interwencji i profilaktyki problemów uzależnień,
- g) działania z zakresu szeroko rozumianej integracji społecznej,
- h) dofinansowywanie realizacji programów terapeutycznych i rehabilitacyjnych dla osób z problemem uzależnień, w których uczestniczą mieszkańcy Gminy Zbójno.

2. Organizowanie, współorganizowanie konferencji, seminariów, szkoleń oraz innych form podnoszących poziom kwalifikacji i kompetencji specjalistów z zakresu terapii uzależnień, psychoterapii uzależnień.

ZADANIE 2.

Udzielanie rodzinom, w których występują problemy związane z używaniem alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych, pomocy psychospołecznej a w szczególności ochrony przed przemocą domową.

1. Działania na rzecz rodzin z problemem przemocy:

- a) udzielanie pomocy poprzez: poradnictwo i psychoedukację, wsparcie psychologiczne, edukację, psychoedukację, socjoterapię prowadzone w szczególności w punkcie konsultacyjnym dla rodzin,
- b) prowadzenie edukacji publicznej zwiększającej świadomość rodziców i opiekunów w wychowaniu dzieci i młodzieży, korygującej postawy rodzicielskie,
- c) prowadzenie edukacji zwiększającej wiedzę i umiejętności specjalistów oraz rodziców z zakresu przemocy w rodzinie, przemocy rówieśniczej, *w szczególności cyberprzemocy*,
- d) angażowanie się w ogólnopolskie kampanie informacyjne i edukacyjne mające na celu przeciwdziałanie przemocy,
- e) realizacja założeń gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, jako zadania własnego gminy, wynikającego z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, tworzonego w oparciu o Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024 - 2030.

2. Finansowanie różnych form pomocy dla dzieci oraz rodzin, w których występują problemy w związku z używaniem substancji psychoaktywnych oraz przemocą domową, poprzez organizację wolnego czasu i wypoczynku, głównie w okresie wolnym od zajęć szkolnych.

3. Uruchomienie interwencji w przypadku zdiagnozowania przemocy domowej/wspieranie zadań realizowanych przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Zbójno.

4. Współfinansowanie telefonu Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” /zadanie realizowane przez Gminę Zbójno/.

5. Prowadzenie współpracy z pracownikami służb, instytucji i organizacji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej /w tym między innymi przedstawicielami wymiaru sprawiedliwości, służby zdrowia, policji, pomocy społecznej, oświaty, prokuratury/.

6. Zapewnienie schronienia ofiarom przemocy, będącej skutkiem nadmiernego spożywania alkoholu.

ZADANIE 3.

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz *dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych.*

1. Realizowanie, finansowanie, dofinansowywanie realizacji programów z zakresu nowoczesnej zintegrowanej profilaktyki uzależnień (w szczególności **rekomendowanych** programów profilaktyki), z zastosowaniem skutecznych strategii profilaktycznych oraz rozwiązań nowatorskich, w tym:
 - a) programów informacyjno-edukacyjnych,
 - b) programów środowiskowych,
 - c) programów rówieśniczych,
 - d) programów socjoterapeutycznych oraz innych programów zawierających elementy terapii,
 - e) programów adresowanych do tzw. „grup ryzyka”, m. in.: realizacja programów interwencyjnych na rzecz dzieci, młodzieży i rodzin z problemem alkoholowym,
 - f) programów alternatywnych z uwzględnieniem pozalekcyjnych zajęć sportowych oraz programów realizowanych w czasie wolnym od nauki, w tym podczas ferii oraz wakacji,
 - g) programów edukacyjnych dla rodziców i wychowawców.
2. Prowadzenie edukacji publicznej, także we współpracy z mediami publicznymi. Organizowanie i udział w lokalnych i ogólnopolskich kampaniach, akcjach profilaktycznych.
3. Promocja zdrowego, bezpiecznego stylu życia, zdrowia psychicznego, poprzez organizowanie, finansowanie, dofinansowywanie różnego rodzaju imprez oraz wydarzeń społeczno – kulturalnych adresowanych do mieszkańców Gminy Zbójno.
4. Organizowanie, współorganizowanie szkoleń, warsztatów, konferencji, seminariów i innych podnoszących poziom kwalifikacji realizatorów działań z zakresu profilaktyki zintegrowanej oraz problematyki uzależnień.
5. Wspieranie działań na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców, w tym kampanii edukacyjnych.
6. Prowadzenie działalności badawczej, monitorowanie problemów społecznych, związanych z używaniem substancji psychoaktywnych oraz przemocą w rodzinie na terenie Gminy Zbójno.
7. Opracowywanie, wykonywanie materiałów służących realizacji działań z zakresu problematyki uzależnień.
8. Zakup materiałów, wydawnictw, prasy do realizacji działań z zakresu problematyki uzależnień oraz szeroko rozumianej profilaktyki problemowej.

ZADANIE 4.

Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz udzielanie pomocy merytorycznej, organizacyjnej instytucjom,

osobom fizycznym, organizacjom pozarządowym, w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy, m.in. poprzez:

1. Wspieranie przedsięwzięć mających na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i marginalizacji osób uzależnionych i ich rodzin.
2. Wspieranie działań na rzecz osób żyjących z HIV/AIDS.
3. Współdziałanie z instytucjami i organizacjami pozarządowymi prowadzącymi działalność na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom, w zakresie realizacji:
 - programów profilaktycznych dla dzieci, młodzieży, rodzin, w tym z grup podwyższonego ryzyka,
 - redukcji zagrożeń ryzyka uzależnień w grupach dzieci i młodzieży, szczególnie z rodzin alkoholowych poprzez stworzenie możliwości uczestniczenia w zajęciach świetlic prowadzonych przez organizacje pozarządowe,
 - programów terapeutycznych dla osób uzależnionych i ich rodzin,
 - programów szkoleniowych dla osób pracujących z osobami zagrożonymi oraz uzależnionymi od narkotyków i innych uzależnień,
 - organizowania imprez promujących zdrowy styl życia.

ZADANIE 5.

Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych polegająca na podejmowaniu czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego, ponoszenie kosztów z tym związanych oraz kosztów innych działań Gminnej Komisji.

ZADANIE 6.

Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 131 i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego:

1. Przestrzeganie ustalonej uchwałą Rady Gminy Zbójno liczby zezwoleń na sprzedaży napojów alkoholowych zawierających do 4,5% alkoholu oraz piwa, powyżej 4,5% alkoholu (z wyjątkiem piwa) oraz powyżej 18% alkoholu przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży jak i w miejscu sprzedaży oraz zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych.

2. Dokonywanie kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.
3. Prowadzenie działalności edukacyjnej dotyczącej problemów alkoholowych, w tym dla właścicieli i personelu punktów sprzedaży napojów alkoholowych.

ZADANIE 7.

Prowadzenie placówki wsparcia dziennego w formie klubu młodzieżowego przeznaczonego dla uczniów oraz dzieci i młodzieży z terenu Gminy Zbójno, poprzez:

1. Realizowanie, finansowanie, dofinansowywanie realizacji programów z zakresu nowoczesnej zintegrowanej profilaktyki uzależnień (uniwersalnej, selektywnej i wskazującej – wg potrzeb).
2. Prowadzenie programów rówieśniczych, socjoterapeutycznych, reedukacyjnych dla dzieci i młodzieży oraz programów alternatywnych wzmacniających kompetencje życiowe uczestników, nastawionych na wspieranie i rozwój zainteresowań, opartych na sprawdzonych strategiach profilaktycznych.
3. Realizację programów wspierania rodziny, wzmacniających kompetencje wychowawcze.

UZUPELNIAJĄCE WSKAŹNIKI REALIZACJI ZADAŃ

Podstawowymi wskaźnikami realizacji poszczególnych zadań będą:

LP	Metody realizacji	Wskaźniki
1	podejmowanie działań profilaktycznych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych	ilość materiałów, ilość szkoleń, liczba sprzedawców objętych działaniami
2	prowadzenie kontroli punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych w celu wykrywania naruszeń ustawy	ilość kontroli
3	opiniowanie wniosków przedsiębiorców ubiegających się o zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych	ilość wniosków
4	występowanie przed sądem w roli oskarżyciela posiłkowego, w przypadku zaistnienia takiej konieczności	ilość spraw w sądzie
5	organizowanie specjalistycznej pomocy specjalistycznej m.in.: punkty konsultacyjne, telefony zaufania, grupy wsparcia, kursy odwykowe i inne	ilość punktów konsultacyjnych, ilość specjalistów świadczących poradnictwo w punkcie, ilość porad, liczba godzin pracy punktu, liczba grup wsparcia, liczba uczestników, liczba godzin zajęć
6	organizacja oraz uczestnictwo w szkoleniach, naradach, seminariach, konferencjach dla osób zajmujących się szeroko rozumianą pomocą osobom uzależnionym i rodzinom z problemem alkoholowym	ilość zorganizowanych/zainicjowanych/ wydarzeń, liczba osób uczestniczących w szkoleniach
7	realizacja programów integralnej profilaktyki problemowej	liczba programów profilaktyki szkolnej, liczba programów profilaktyki środowiskowej, liczba dzieci i młodzieży objętych działaniami

8	prorowadzenie pozalekcyjnych zajęć w świetlicach środowiskowych	Ilość uczestników, Liczba godzin zorganizowanych zajęć
9	działania na rzecz osób i rodzin dotkniętych problemem przemocy w rodzinie	liczba osób i rodzin objętych pomocą z powodu problemu przemocy w rodzinie, ilość kampanii społecznych, ilość materiałów edukacyjnych, ulotek rozdyskrebuowanych, liczba porad dla osób zgłaszających problem przemocy w rodzinie

V. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

1. Źródła finansowania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii:

1) środki finansowe na realizację zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii pochodzą z dochodów budżetu gminy z opłat za wydanie i korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych,

2) zadania realizowane w ramach Gminnego Programu mogą być również finansowane z dotacji celowych oraz innych źródeł.

2. Realizatorem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zbójnie (zgodnie z art.4¹ ust.2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi) oraz Urząd Gminy w Zbójnie w zakresie przekazywania dotacji (m.in. odnośnie realizacji Zadania 2 pkt. 4.).

VI. ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

W oparciu o art. 41 pkt.5 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w brzmieniu: *Zasady wynagradzania członków gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych określa rada gminy w gminnych programach rozwiązywania problemów alkoholowych*, Rada Gminy uchwala: członkowie komisji rozwiązywania problemów alkoholowych otrzymują diety w wysokości 180,00 zł (brutto) dla przewodniczącego lub dowolnej osoby z Komisji pełniącej obowiązki przewodniczącego (w sytuacji nieobecności przewodniczącego) oraz 130,00 zł (brutto) za udział w posiedzeniu komisji alkoholowej i podjęte działania w celu realizacji niniejszego programu. Przez udział w posiedzeniu komisji rozumiane są następujące formy spotkań:

- spotkania robocze,
- prowadzenie rozmów motywujących do poddania się leczeniu odwykowemu,
- kontrole punktów sprzedaży,
- opiniowanie zgodności lokalizacji punktów sprzedaży
- reprezentowanie Gminy w sądzie jako wnioskodawca w sprawach dotyczących leczenia odwykowego.

Potwierdzeniem uczestnictwa w posiedzeniu Komisji i pracach zespołów problemowych jest podpisana lista obecności, która jest jednocześnie podstawą do dokonania wypłaty wynagrodzenia.

VII. PROJEKT BUDŻETU - PROFILAKTYKA I ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIE NARKOMANII

Realizacja zadań w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Zbójno w latach 2026 – 2029 finansowana będzie z dochodów własnych Gminy pochodzących z wpływów z tytułów opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w tym również w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml. Wydatki programu ujmowane są w budżecie Gminy Zbójno w rozdziałach 85153 oraz 85154. Szczegółowe uzasadnienie wydatków na poszczególnych paragrafach znajduje się w opisie do projektu budżetu na 2026 r. obsługiwanego przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zbójnie, który stanowi załącznik do Uchwały budżetowej Rady Gminy Zbójno – każdego roku będzie ono w tym miejscu aktualizowane.

VIII. PODSUMOWANIE

Nie sposób wyeliminować alkoholu z naszego życia, a co za tym idzie wszelkich kłopotów i dramatów z nim związanych. Zarówno picie szkodliwe alkoholu jak i uzależnienie burzą życie rodzinne i prowadzą do licznych tragedii. Dorośli nadużywając alkoholu powodują cierpienie swoich dzieci, odbierając im szczęśliwe dzieciństwo, zaburzając ich naturalny rozwój i poczucie bezpieczeństwa. Młodzi ludzie upijając się tracą szansę na prawidłowy rozwój psychiczny i fizyczny, niszczą swoje zdrowie oraz możliwości efektywnej nauki i pracy. Obok z uzależnieniem od alkoholu trzeba pamiętać o występowaniu współuzależnienia osób żyjących w środowisku z alkoholikiem oraz o syndromie DDA. Koszty społeczne szeroko rozumianego problemu uzależnień są niewątpliwie niewspółmiernie większe aniżeli zapobieganie. Dlatego należy podejmować wszelkie działania przyczyniające się do zwiększania świadomości społeczności lokalnej na temat zjawiska picia ryzykownego, szkodliwego oraz uzależnienia, wskazywać gdzie i w jaki sposób szukać pomocy. Tylko pełna świadomość tego, że alkohol jest substancją psychoaktywną obok narkotyków i dopalaczy, a także zrozumienia negatywnego wpływu spożywania alkoholu i substancji psychoaktywnych na jednostkę, rodzinę i społeczeństwo może znacząco wpłynąć na postawy wobec tej substancji.

Jednocześnie warto pamiętać, że alkohol jest najbardziej dostępny, legalny i dlatego czujność wobec stosowania tej substancji spada. Ponadto niekontrolowane sięganie po alkohol, szczególnie przez młodych ludzi, jest często wstępem w eksperymentowaniu z innymi substancjami psychoaktywnymi.

Nie sposób także nie wspomnieć o zjawisku pokrewnym do uzależnień chemicznych – uzależnieniach behawioralnych (w tym coraz bardziej rozpowszechnionych uzależnień od Internetu, portali społecznościowych i innych konsekwencji z tym związanych). Dlatego też działając w zgodzie ze współczesną wiedzą naukową na temat uzależnień propagujemy szeroko rozumianą integralną profilaktykę problemową. Integralną czyli taką, która w swych oddziaływaniach opiera się na wzmacnianiu kompetencji profilaktycznych środowiska lokalnego, szkoły oraz rodziny – jako naturalnego środowiska wychowawczego. Tylko konsekwentne

działanie we wszystkich tych obszarach może przynieść wymierne rezultaty w postaci zmiany przekonań normatywnych na temat alkoholu. Profilaktykę problemową, tzn. wielopłaszczyznową, która w polu swoich zainteresowań ma wiele zagrożeń, czyli nie tylko alkohol, dopalacze i narkotyki, ale również cyberprzemoc, cyberbulling, uzależnienia behawioralne (zakupoholizm, seksoholizm, zaburzenia odżywiania, hazard) itd.

W związku z szerokim spektrum oddziaływań istotne wyzwanie dla profilaktyki w naszej Gminie to stworzenie lokalnej diagnozy problemów alkoholowych oraz potrzeba prowadzenia szkoleń, spotkań i seminariów dla przedstawicieli poszczególnych służb i instytucji gminnych wskazujących na znaczenie, wagę problemów alkoholowych oraz innych uzależnień dla społeczności lokalnej. Budowanie lokalnej koalicji na rzecz profilaktyki uzależnień to jedno z wyzwań na kolejny rok.

Uzasadnienie

do uchwały w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029

1) Wyjaśnienie celu przyjęcia uchwały, w tym przedstawienie istniejącego stanu faktycznego w dziedzinie która ma być unormowana oraz wykazanie różnic między dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym:

W celu realizacji zadań własnych gminy zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii niezbędne jest uchwalenie przez radę gminy Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029. W prezentowanym dokumencie zaktualizowane zostały dane statystyczne, które dały podstawę do określenia głównych zadań Gminnego Programu – zgodnie z zaleceniami zawartymi w Rekomendacjach PARPA na rok 2025. Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi stanowi, iż „prowadzenie działań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gmin” (art. 4¹ ust.1).

Jednocześnie w aktualizowanym dokumencie zaproponowano zwiększenie o 10,00 zł. brutto stawek dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, co jest uzasadnione znacznym wzrostem wynagrodzenia minimalnego i minimalnej stawki godzinowej w ostatnich latach, jak również wskaźnikiem inflacji.

2) Charakterystykę przewidywanych skutków związanych z wejściem uchwały w życie, w tym w szczególności skutków finansowych:

Ideę nadrzędną Gminnego Programu stanowi zwiększanie czynników chroniących w środowisku lokalnym przy jednoczesnym minimalizowaniu zagrożeń. W związku z tym cele na lata 2026-2029 dotyczą zwiększania świadomości społeczności lokalnej w zakresie problematyki związanej z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i zjawiskiem przemocy domowej oraz zwiększanie skuteczności nowoczesnej profilaktyki zintegrowanej poprzez kompleksowe działania w środowiskach szkoły, rodziny i grup rówieśniczych, a także ograniczanie dostępności alkoholu poprzez programy uniwersalne skierowane do dzieci i młodzieży, edukację publiczną oraz szkolenia dla sprzedawców.

Planowane jest także kontynuowanie działań w zakresie zwiększania dostępności do poradnictwa poprzez prowadzenie Punktu Konsultacyjnego dla Rodzin w Zbójnie.

Ustawodawca zagwarantował źródło pozyskiwania środków finansowych na realizację zadań samorządu gminnego w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych w treści przepisu art. 18² ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi dochody z opłat na zezwolenia wydane na podstawie art. 18 lub art. 18¹ oraz dochody z opłat określonych w art. 11¹ wykorzystywane będą na realizację Gminnego Programu.

Przeznaczone środki finansowe mają na celu przede wszystkim zmniejszenie negatywnych skutków związanych z nadużywaniem alkoholu i narkotyków oraz podniesienie jakości życia mieszkańców naszej Gminy doświadczających problemów, w szczególności rodzin z problemem alkoholowym.

Zwiększenie stawki wysokości diety dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zwiększy wydatki na ten cel w skali roku o ok. 2 000,00 zł.

3) Omówienie wyników konsultacji społecznych bądź wydanych opinii i/lub dokonanych uzgodnień, jeżeli obowiązki takie wynika z przepisów prawa.

Nie dotyczy.